

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 213g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 62 alin. (5) din
Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură

*(suspendarea plății indemnizației de concediere din funcția de procuror,
în contextul unei urmăririi penale)*

CHIȘINĂU

24 iunie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 28 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 24 iunie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 62 alin. (5) din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ridicată de dl avocat Dumitru Cucu, în interesele nei Victoria Furtună, parte în dosarul nr. 3-1680/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Veaceslav Neguriță de la judecătoria menționată mai sus, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin ordinul Procurorului General nr. 404p din 4 mai 2006, dna Victoria Furtună a fost desemnată în funcția de procuror stagiar. La 10 iulie 2006, printr-un alt ordin al Procurorului General, dna Victoria Furtună a fost numită procuror interimar în Procuratura Nisporeni. Ulterior, la 6 iulie 2016, prin ordinul Procurorului General nr. 775-p, aceasta a fost transferată în funcția de procuror în cadrul Procuraturii Anticorupție.

4. La 14 martie 2024, prin ordonanța dlui Ion Pripa, procuror delegat în cadrul Procuraturii Generale pentru exercitarea atribuțiilor de procuror pentru misiuni speciale, s-a dispus recunoașterea nei Victoria Furtună în calitate de bănuită de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 315 (*divulgarea datelor urmării penale*) din Codul penal .

5. La 20 martie 2024, prin ordinul Procurorului General interimar nr. 534p, a fost acceptată demisia nei Victoria Furtună din funcția de procuror în cadrul Procuraturii Anticorupție. În ordin se menționează că demisia produce efecte începând cu data de 25 martie 2024. Totodată, prin punctul 5 al aceluiași ordin se prevede suspendarea achitării indemnizației unice de concediere – echivalentă cu 50% din produsul înmulțirii ultimului salariu

lunar cu numărul de ani complet lucrați în funcția de procuror – până la emiterea unei hotărâri definitive în cauza penală în care aceasta este cercetată.

6. La 10 aprilie 2024, dna Victoria Furtună a contestat în instanță ordinul menționat mai sus și a solicitat obligarea Procuraturii Generale să emită un act administrativ individual favorabil, prin care să se dispună plata indemnizației unice de concediere.

7. La 15 august 2024, dl avocat Dumitru Cucu a formulat, în interesul dnei Victoria Furtună, excepția de neconstituționalitate a articolului 62 alin. (5) din Legea cu privire la Procuratură.

8. Printr-o încheiere din 15 octombrie 2025, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. [...]”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură sunt următoarele:

Articolul 62
Alte garanții sociale

„[...]”

(2) După încetarea raporturilor de serviciu, procurorul cu o vechime în funcția de procuror de peste zece ani, în temeiul art. 57 alin. (1) lit. b) și c) sau al art. 58 alin. (1) lit. a) și b), dacă circumstanțele care determină încetarea raporturilor de muncă nu afectează prestigiul Procuraturii și reputația procurorilor, beneficiază de o indemnizație unică de concediere egală cu 50% din produsul înmulțirii ultimului salariu lunar la numărul de ani complet lucrați în funcția de procuror. În cazul procurorului reîntors în funcție, la calculul indemnizației unice de concediere se ia în considerare timpul de activitate în funcția de procuror de la data încetării ultimei demisii.

[...]

(5) Dacă, la data eliberării din funcție a procurorului, există o procedură contravențională în legătură cu exercitarea atribuțiilor sale de serviciu sau o urmărire penală împotriva acestuia, plata indemnizației prevăzute la alin. (2) se suspendă până la soluționarea irevocabilă a cauzei. În cazul constatării vinovăției procurorului în aceste cauze, indemnizația prevăzută la alin. (2) nu se acordă.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției menționează că indemnizația unică acordată la eliberarea din funcția de procuror este protejată atât prin dreptul la proprietate privată, cât și prin dreptul la asistență și protecție socială. În acest context, suspendarea achitării indemnizației în cazul inițierii unei urmărimi penale împotriva procurorului, precum și decăderea din acest drept ca urmare a unei condamnări, ar aduce atingere acestor drepturi fundamentale. Domnia sa subliniază că suspendarea indemnizației exclusiv pentru că procurorul demisionar este urmărit penal pentru fapte săvârșite în exercițiul funcției echivalează cu lipsirea acestuia de un mijloc de subzistență. În acest sens, autorul excepției sugerează că, eventual, din calculul indemnizației ar trebui exclusă doar perioada de timp în care a fost stabilită o încălcare a atribuțiilor de serviciu, nu întreaga durată a exercitării funcției.

11. De asemenea, autorul excepției susține că este încălcat și principiul egalității, garantat de articolul 16 din Constituție. Deși procurorul cercetat penal și-a îndeplinit atribuțiile în aceleași condiții ca și ceilalți colegi, el este tratat diferit doar pentru că face obiectul unei astfel de proceduri. Acest tratament diferențiat la acordarea indemnizației constituie, în opinia sa, o discriminare.

12. În acest context, autorul excepției susține că articolul 62 alin. (5) din Legea cu privire la Procuratură contravine articolelor 4, 8, 16, 21, 46 alin. (1), 47 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. Potrivit articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză al unor prevederi din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ține de competența Curții Constituționale.

15. Excepția de neconstituționalitate este ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției îl constituie articolul 62 alin. (5) din Legea cu privire la Procuratură. Aceste prevederi nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care vizează verificarea legalității unui ordin de eliberare din funcția de procuror. În partea sa rezolutorie, ordinul menționează existența unei proceduri penale în care este vizată doamna Victoria Furtună și dispune suspendarea plății indemnizației de eliberare din funcție în baza articolului 62 alin. (5) din Legea cu privire la Procuratură. Prin urmare, având în vedere că ordinul se întemeiază pe această normă, Curtea reține că instanța care a ridicat excepția ar putea aplica prevederile contestate în prezenta cauză.

18. Autorul excepției menționează că prevederile contestate contravin articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 46 alin. (1) (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 47 (*dreptul la asistență și protecție socială*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

19. Referitor la pretinsa încălcare a articolelor 4 și 8 din Constituție, Curtea precizează că aceste articole comportă un caracter general, reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate. Aceste norme constituționale pot fi incidente, în cazul excepției de neconstituționalitate, dacă este constatată aplicabilitatea unui drept fundamental din Constituție (a se vedea DCC nr. 92 din 15 iunie 2021, § 25). Totodată, Curtea a subliniat că articolele 16 și 54 din Constituție nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi incidente, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței Curtea poate aplica prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 148 din 15 noiembrie 2022, § 26).

20. Pentru că în acest caz se susține existența unei ingerințe în dreptul la indemnizație de eliberare din serviciu, care cade sub incidența articolului 47 din Constituție (a se vedea HCC nr. 19 din 18 octombrie 2011, § 52), Curtea constată că sunt întrunite condițiile pentru a analiza aplicabilitatea dreptului fundamental la egalitate. Curtea notează că doar tratamentele diferențiate bazate pe o caracteristică sau pe un statut identificabil sunt susceptibile să echivaleze cu o discriminare. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil (a se vedea HCC nr. 3 din 24 februarie 2022, § 20). Cu alte cuvinte, o măsură intră în câmpul de

aplicare al articolului 16 din Constituție atunci când aceasta conduce, în funcție de anumite criterii, la rezultate diferite (discriminare directă) sau atunci când, utilizând criterii neutre, aceasta are ca efect particular dezavantajarea unei categorii de persoane (discriminare indirectă). În acest context, Curtea examinează dacă sunt întrunite următoarele condiții: existența unei situații comparabile între persoana care invocă discriminarea și grupul pretins favorizat, existența unui tratament diferențiat în exercițiul unui drept sau al unei libertăți, precum și dacă acest tratament generează un dezavantaj (a se vedea HCC nr. 11 din 26 mai 2022, § 35).

21. În acest caz, Curtea constată că procurorii cercetați penal pentru fapte săvârșite în exercitarea atribuțiilor de serviciu și procurorii care nu fac obiectul unei asemenea cercetări nu se află într-o situație comparabilă din perspectiva exercitării dreptului la indemnizația unică acordată la eliberarea din funcție. Prima categorie este vizată de proceduri penale pentru o bănuială rezonabilă privind comiterea unor fapte în timpul exercitării funcției, în timp ce a doua categorie nu este acuzată de încălcări ale legii în perioada mandatului. Această diferență este una esențială și justifică concluzia că cele două grupuri nu se află într-o situație comparabilă. Prin urmare, Curtea respinge acest capăt al sesizării ca inadmisibil.

22. Referitor la prezumția de nevinovăție, Curtea reține că suspendarea plății indemnizației nu implică o analiză a faptelor imputate și nici formularea unor concluzii privind vinovăția persoanei la momentul aplicării măsurii. Din acest motiv, Curtea respinge ca nefondat capătul sesizării privind incidența articolului 21 din Constituție.

23. Curtea reține că articolul 62 alineatele (2) și (5) din Legea cu privire la Procuratură stabilește trei condiții pentru acordarea indemnizației unice de eliberare din funcție: o vechime de peste 10 ani în funcția de procuror, absența unei proceduri contravenționale sau penale în desfășurare și demisia din funcția de procuror. Astfel, Curtea constată că exercitarea acestui drept nu este condiționată de plata unor contribuții pentru o anumită perioadă. Caracterul necontributiv al indemnizației este confirmat inclusiv prin faptul că aceasta se acordă o singură dată și reprezintă 50% din produsul înmulțirii ultimului salariu lunar cu numărul de ani lucrați integral în funcția de procuror.

24. Curtea subliniază că plata indemnizației unice de eliberare din funcție a fost suspendată, în acest caz, pentru că reclamanta din litigiul principal era vizată într-un dosar penal. Totuși, Curtea reține că această măsură are un caracter temporar și nu presupune pierderea definitivă a indemnizației. Această concluzie rezultă atât din conținutul normei legale contestate, care nu conferă suspendării un efect irevocabil, cât și din sensul obișnuit al termenului „suspendare”. Prin urmare, măsura suspendării plății indemnizației nu poate fi interpretată ca afectând posibilitatea redobândirii dreptului, în cazul în care procedura penală nu se finalizează printr-o soluție de condamnare.

25. Într-o altă ordine de idei, Curtea precizează că eventuala privare de la plata indemnizației poate interveni doar în situația în care se stabilește, printr-o hotărâre judecătorească definitivă, vinovăția persoanei pentru fapta imputată. Totuși, Curtea reține că, la momentul ridicării excepției, nu exista o astfel de hotărâre care să stabilească vinovăția doamnei Victoria Furtună pentru fapta de care este acuzată și care a stat la baza suspendării plății

indemnizației. În aceste condiții, pretinsa ingerință raportată la un asemenea efect nu poate fi analizată în această cauză. În caz contrar, Curtea ar da curs unei *actio popularis*, inadmisibilă în cadrul controlului exercitat pe baza unei excepții de neconstituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că excepția de neconstituționalitate nu are doar un rol preventiv, ci și unul reparatoriu, întrucât vizează, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De beneficiile unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în mod direct, autorul acesteia, în caz contrar pierzându-se caracterul concret și efectiv al acestui instrument de control (a se vedea DCC nr. 180 din 14 decembrie 2023, § 29).

26. Referitor la celelalte susțineri formulate în acest capăt de sesizare, Curtea reține că, în pofida afirmațiilor autorului excepției, măsura contestată nu determină anularea altor forme de protecție socială și nu conduce la lipsirea completă a persoanei de mijloace de subsistență.

27. Totodată, în ceea ce privește argumentul autorului excepției potrivit căruia indemnizația ar trebui calculată pentru perioada în care nu a fost stabilită nicio încălcare, Curtea menționează următoarele. Articolul 62 alin. (5) din Legea cu privire la Procuratură conține o prevedere expresă potrivit căreia inițierea unei urmăririi penale împotriva procurorului atrage suspendarea plății indemnizației de eliberare, iar în cazul condamnării, conduce la pierderea definitivă a acestui drept. Prin această reglementare, legislatorul a urmărit obiective de interes general: asigurarea unei conduite ireproșabile permanente din partea procurorilor și consolidarea încrederii în buna-funcționare a Procuraturii. Aceste obiective au fost considerate ca având prioritate față de interesul individual al procurorului de a beneficia de indemnizație imediat după demisie.

28. Curtea notează că respectarea normelor de conduită în exercitarea funcției de către fiecare procuror ar fi compromisă dacă legea nu ar prevedea sancțiuni pentru comportamentele ilicite, inclusiv prin măsuri precum suspendarea sau pierderea dreptului la indemnizație. A admite contrariul ar însemna ca un procuror găsit vinovat de fapte incompatibile cu statutul funcției să beneficieze, totuși, de acest drept, fără a suporta vreo consecință reală. O asemenea situație ar submina eficiența și autoritatea normelor referitoare la integritatea profesională. În acest sens, Curtea amintește Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, în care s-a menționat că dreptul la indemnizația unică de concediere se acordă procurorilor în condițiile Legii cu privire la Procuratură, iar plata acesteia este condiționată de un comportament care „nu afectează prestigiul Procuraturii și reputația procurorilor” (a se vedea § 225 din Hotărâre).

29. Așadar, Curtea reține că măsura contestată nu reprezintă o ingerință în articolul 47 din Constituție. Suspendarea plății indemnizației unice de concediere până la soluționarea irevocabilă a cauzei nu afectează dreptul protejat prin articolul menționat.

30. Referitor la argumentele sesizării privind existența unei ingerințe în articolul 46 alin. (1) din Constituție, Curtea are în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la domeniul de aplicare al dreptului de proprietate, garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Potrivit Curții Europene, acest articol nu garantează un drept de a dobândi un bun. De asemenea, el nu

impune vreo restricție asupra libertății statelor contractante de a decide dacă este necesar sau nu un sistem de securitate socială ori de a stabili tipul și cuantumul prestațiilor acordate în cadrul unui astfel de sistem. Totuși, în situația în care legislația unui stat contractant recunoaște dreptul la plata unei prestații sociale – indiferent dacă este sau nu condiționată de achitarea contribuțiilor –, aceasta generează un interes patrimonial care intră în domeniul de aplicare al articolului 1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele prevăzute de lege (*Valverde Digon v. Spania*, 26 ianuarie 2023, § 50).

31. Acest caz vizează măsura suspendării plății indemnizației unice de eliberare din funcția de procuror ca urmare a declanșării urmăririi penale. Curtea subliniază că, în mod obișnuit, o astfel de măsură nu poate fi calificată drept o ingerință disproporționată în dreptul de proprietate, întrucât suspendarea plății unor prestații sociale nu echivalează cu o deposedare, ci reprezintă o formă de control al folosinței bunului (a se vedea *Shylina v. Ucraina*, 15 februarie 2024, § 32). Mai mult, având în vedere că exercitarea dreptului la indemnizație este condiționată de inexistența unor proceduri penale în curs la data încetării raporturilor de muncă, Curtea menționează că nu se poate susține că reclamanta din litigiul principal îndeplinea condițiile prevăzute de lege pentru a beneficia de indemnizație la momentul la care demisia sa a produs efecte juridice (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Rasmussen v. Polonia*, 28 aprilie 2009, § 74).

32. Curtea subliniază că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, în situația în care o persoană nu îndeplinește (*Bellet, Huertas și Vialatte v. Franța* (dec.), 27 aprilie 1999) sau încetează să îndeplinească condițiile legale stabilite de dreptul național pentru recunoașterea unei prestații sau a unei pensii, nu poate fi reținută existența unei ingerințe în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 (*Rasmussen v. Polonia*, 28 aprilie 2009, § 71), în măsura în care aceste condiții nu erau îndeplinite la momentul dobândirii efective a dreptului (*Richardson v. Regatul Unit* (dec.), 10 aprilie 2012, § 17). În mod similar, într-o cauză referitoare la suspendarea pensiei pe perioada executării pedepsei cu închisoarea, Curtea Europeană nu a reținut existența unei ingerințe în articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, deoarece măsura suspendării era prevăzută în mod expres de legislația națională în vigoare la momentul dobândirii exercițiului dreptului la pensie (*P.C. v. Irlanda*, 1 septembrie 2022, § 50). Având în vedere cele menționate, Curtea nu constată că legislatorul la adoptarea normei contestate ar fi admis o ingerință în articolul 46 alin. (1) din Constituție.

33. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 62 alin. (5) din Legea nr. 3 din 25 februarie

2016 cu privire la Procuratură, ridicată de dl avocat Dumitru Cucu, în interesele dnei Victoria Furtună, parte în dosarul nr. 3-1680/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 24 iunie 2025
DCC nr. 69
Dosarul nr. 213g/2024*